

OR en toezichthouder: Waarom die koudwatervrees?

Als toezichthouders in het nieuws komen is dat vaak negatief. Er zijn misstanden geweest, en dan heeft de Raad van Toezicht 'zitten slapen' of de Raad van Commissarissen 'alleen vergaderd en de vergoeding opgestreken'. Kunnen ondernemingsraden helpen de Raad bij de les te houden? Het antwoord is 'Ja'. Koudwatervrees is echt niet nodig. Maar hoe pakken zij dat goed aan?

TEKST SIMONE VAN HOUTEN

Ondernemingsraden die serieus werk maken van de relatie met de toezichthouder: waar vind je ze? Wat levert dat op? Hoe gaat dat contact in de praktijk vanuit het perspectief van de werknemers-commissaris?

Ik ging naar Van Eerd, een mooi bedrijf in Tilburg waar kartonnen verpakkingen worden gemaakt, vooral voor de farmaceutische industrie. Ik sprak met voorzitter van de OR Louis van den Berg, OR-secretaris Rob van Rossum

en de commercieel directeur en eigenaar Roel van Eerd.

Alle gesprekspartners zijn het eens: het contact tussen OR en RvC bij van Eerd is heel vanzelfsprekend. In 2004 stelde van Eerd vrijwillig een Raad van Commissarissen (RvC) in. Destijds was de OR betrokken bij de profielen van de Raad en de commissarissen. Sindsdien speelt de medezeggenschap een belangrijke en kritische rol in dit kader. Eenmaal per jaar is er een breed overleg tussen beide organen. De commissarissen zijn ook zichtbaar in het bedrijf en ze zijn bereikbaar.

En bij elke aanvraag die de OR krijgt vragen ze naar het standpunt van de RvC.

Wat levert dat de OR op?

Rob van Rossum: 'Met name over onderwerpen als het invoeren van ploegendiensten en het inrichten van het salarisgebouw horen we graag de ervaringen van de commissarissen. Zij hebben kennis die verder reikt dan ons bedrijf. Zo komen we tot een beter oordeel. Louis: 'Bovendien hebben de commissarissen verschillende expertisegerieden, die de OR een >>

WETGEVING

Toestemming en advisering

Een uitgebreide lijst van besluiten waar commissarissen toestemming voor moeten geven, vinden we in het burgerlijk wetboek. Bijvoorbeeld financiële besluiten, besluiten over duurzame samenwerking of ingrijpende wijzigingen in de arbeidsomstandigheden. Als we de WOR opslaan en we de lijst doornemen die ter advisering wordt voorgelegd aan de OR, zien we veel overeenkomsten.

Daarnaast is de Raad werkgever van de directeur, dus ook bij benoeming en ontslag (artikel 30 van de WOR) vinden OR en Raad elkaar. Omdat de meeste statuten voor de Raad van Toezicht vergelijkbare zaken regelen als voor de commissarissen, vind je meestal overlap.

beeld geven van ontwikkelingen in de markt en de wijze waarop Van Eerd daarop inspeelt. Bij het beoordelen van advies- en instemmingsaanvragen is dat heel belangrijk.'

En andersom, wat haalt de RvC bij de OR?

Roel van Eerd: 'De RvC krijgt informatie over hoe het hier reilt en zeilt en natuurlijk informatie over hoe ik en mijn mededirecteur functioneren. De RvC neemt zijn taak als werkgever heel serieus.' Louis van den Berg en Rob van Rossum beamen dit: 'Er wordt altijd kritisch doorgevraagd. De OR is ook altijd goed geïnformeerd, MT-verslagen worden gedeeld en er wordt in het overleg over veel zaken gesproken. Ook over kwesties die worden overwogen en soms dus niet doorgaan.'

Roel van Eerd wil aan het eind van het gesprek nog wel benadrukken dat de OR zijn rol als een serieuze gesprekspartner voor de RvC ook zelf heeft verdiend: de medezeggenschap bereidt zich altijd gedegen voor.

De OR moet er hard voor werken om vanzelfsprekendheid te kweken: dat is me wel duidelijk geworden in dit gesprek.

Werknemerscommissaris bij een buitenlands bedrijf.

Ik laat het voorbeeld van Van Eerd los, en richt me op een bedrijf dat

in een internationale context opereert. Dat kan een heel complex verhaal zijn, en een kwestie van balanceren voor de OR. RvC's van ondernemingen met een buitenlandse moeder worden vaak verplicht gesteld door wetgeving. Het gevolg? 'De moeder' vult ze het liefst met commissarissen uit het concern. De ondernemingsraad heeft zijn voordrachtsrecht en het versterkte voordrachtsrecht. Maar hoe vul je dat op een manier in die past bij alle belangen? En hoe gaat de OR dan om met de commissarissen? Mijn collega Tineke de Rijk is commissaris op voordracht van de OR bij een buitenlands bedrijf in de Rotterdamse haven.

Ben jij commissaris tussen de buitenlandse commissarissen ook een buitenstaander? En hoe ga je om met de OR?

Tineke de Rijk: 'Ik ben werknemerscommissaris en dat ging niet zonder slag of stoot. Nadat de OR mij voorgedragen had, heb ik twee keer een flink gesprek gevoerd. Met de directeur erbij en met de toen zittende commissarissen. Ik ben stevig aan de tand gevoeld over mijn bijdrage aan de RvC.'

Wat is de meerwaarde van een werknemerscommissaris?

'Ik zie een belangrijke taak voor mij weggelegd omdat ik de Nederlandse arbeidsverhoudingen

goed ken. In het verleden heb ik bij de vakbond gewerkt, maar ook mijn werk als trainer gaat daarover. Verder ken ik de Nederlandse context goed. Er is nog een andere Nederlandse commissaris, de andere drie komen uit het Deense concern. Daardoor kan ik echt iets toevoegen in de Raad als het gaat over hoe 'de zaken' werken in Nederland. En dat maakt dat een hoop onderwerpen toch net even soepeler lopen.'

Hoe is het contact met de OR?

Tineke: 'Ik ben natuurlijk bij de algemene gang van zaken vergaderingen, maar tussendoor ga ik regelmatig op bezoek. Dan spreek ik zowel de OR als de directeur, en dat weten ze ook van elkaar. Openheid en transparantie werken heel goed. Ik hoor waar de knelpunten liggen en als het bij de RvC hoort, neem ik dat mee.' Tineke heeft nog een tip voor OR's die het contact met RvC of Raad van Toezicht lastig vinden: 'Kies een contactpersoon voor de werknemerscommissaris en laat regelmatig iets weten. Stuur belangrijke adviezen op. Dan is de artikel 24-bijeenkomst niet meer een op zich staande bijeenkomst.'

WAT IS DE FORMELE ROL VAN DE OR?

Voor de Raad van Commissarissen is dat geregeld in het Burgerlijk Wetboek. De OR mag meekijken met het profiel van de Raad en de commissarissen, mag voor elke commissaris een voordracht doen en heeft op 1/3 van de commissarissen het versterkt voordrachtsrecht. Een commissaris die op voordracht van de OR in de Raad zit noemen we vaak de werknemerscommissaris.

De rol en positie van de Raad van Toezicht vind je in de statuten van de eigen onderneming. Daarnaast is er in de non-profit sector veel geregeld via Governance-

codes en soms ook via de cao (voordrachtsrecht voor de OR bijvoorbeeld).

Zijn er ook formele contactmomenten?

Ja, die zijn geregeld in de wet op de ondernemingsraden (WOR). Een vertegenwoordiger van de RvC of RvT moet aanwezig zijn bij het overleg op grond van artikel 24 van de WOR. Dit overleg wordt ook wel de algemene gang van zaken vergadering genoemd. Verder: bij alle overlegvergaderingen waar een adviesaanvraag wordt besproken (artikel 25-4).

WAT KAN UW OR DOEN?

Er liggen veel mogelijkheden voor OR's om in hun onderneming met de toezichthouder en directie samen een sterke driehoek te vormen om zo de kwaliteit van de besluiten in de te verhogen.

Het Steunpunt Governance van FNV Formaat kan u helpen via:

- een training op maat voor uw OR
- een adviestraject door een van onze adviseurs. Zij helpen uw OR: van het leggen van contact, het voorbereiden van een artikel 24-overleg tot een heel traject om een voordrachts-commissaris te vinden.

Meer informatie? Mail of bel met het Steunpunt Governance van FNV Formaat: simone.van.houten@fnvformaat.nl 06 - 525 99 039 of frank.schreiner@fnvformaat.nl 06 - 525 99 068

'Ik zie een belangrijke taak voor mij weggelegd omdat ik de Nederlandse arbeidsverhoudingen goed ken.'

V.l.n.r.: Louis van den Berg, Rob van Rossum en Roel van Eerd